

Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015

Vsetín
24.4.2013
Národní knihovna ČR
vit.richter@nkp.cz

**Dostupnost internetu
kdykoliv a kdekoliv**

**Prodej a využívání
eknih**

**Masová digitalizace
knihovních fondů**

Co bude po roce 2020?

Všichni připojení 24 hodin denně

Vše co bylo vytištěno, bude v digitální podobě

Mění se způsob vyhledávání a využívání informací

Knihovny mají poprvé v historii konkurenci ve svých hlavních funkcích

Vliv digitalizace na knihovny

- **Jaká bude úloha knihoven?**
- **Pokles zájmu o půjčování tištěné produkce?**
- **Budou moci knihovny půjčovat eknihy?**
- **Jak budou využívány výsledky masové digitalizace?**

Knihovny musí poskytovat služby, které lidé potřebují a vyžadují

**Jak změnit knihovny?
Jak připravit knihovny na budoucnost?**

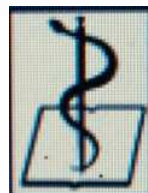
**Koncepce rozvoje knihoven ČR
na léta 2011 – 2015**

21 priorit

Dotace knihoven ze státního rozpočtu (mil. Kč)

Dotační program	Rezort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Regionální funkce	Kraje	128	128	132	133	116	115
VISK	MK ČR	30,2	69,1	63,3	46	58,9	59,1
Knihovna 21. století	MK ČR	2,1	2,2	3	2,3	2,3	2,5
Česká knihovna	MK ČR	2	3	3,1	1,8	1,7	2,2
Licence půjčování zvuk. dok.	MK ČR	5,95	5,95	5,95	5,95	6	6
Licence půjčování tiš. dok.	MK ČR		23,5	23,2	23,3	22,6	22,3
Licence na veřejné čtení	MK ČR		0,08	0,09	0,09	0,09	0,09
Výzkum a vývoj	MK ČR	2	3,4	7,7	3	10,6	2,4
Projekt internetizace knihoven	MK ČR	100	100	100	80	80	25
Fond rozvoje VŠ	MŠMT	2,8	3,9	2	1	1	0
Informační zdroje pro VaV	MŠMT	130	130	130	130	130	150
CELKEM		403	469	470	427	429	382

Ústřední knihovnická rada

VIZE 2020

Klient říká:

„V krásné, přívětivé a pohodlné knihovně
rychle obsloužen
příjemným, kvalifikovaným, očividně
spokojeným a motivovaným personálem
nebo z pohodlí domova
bez ohledu na národnost či handicap,
v kteroukoliv denní či noční dobu
získám bezplatně požadovanou kvalitní službu“

Co chceme?

- Dlouhodobě zvyšovat v populaci podíl lidí,
  - Kteří knihovny využívají
  - Kteří považují knihovny za důležité
- Knihovna jako místo, kde **CHCEME** být
  - Fyzicky
  - Virtuálně
  - Citově...
- Nabízet komplexní služby v digitálním prostředí
  - Tištěné a digitální dokumenty
- Každá knihovna: **nabízí služby celého systému knihoven**

8 směrů pro rozvoj knihoven

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

Digitální knihovna

Knihovna jako místo

Diverzifikace funkcí

Rovnost šancí

Klasická knihovna

Vzdělávání, čtenářská gramotnost

Pracovníci knihoven

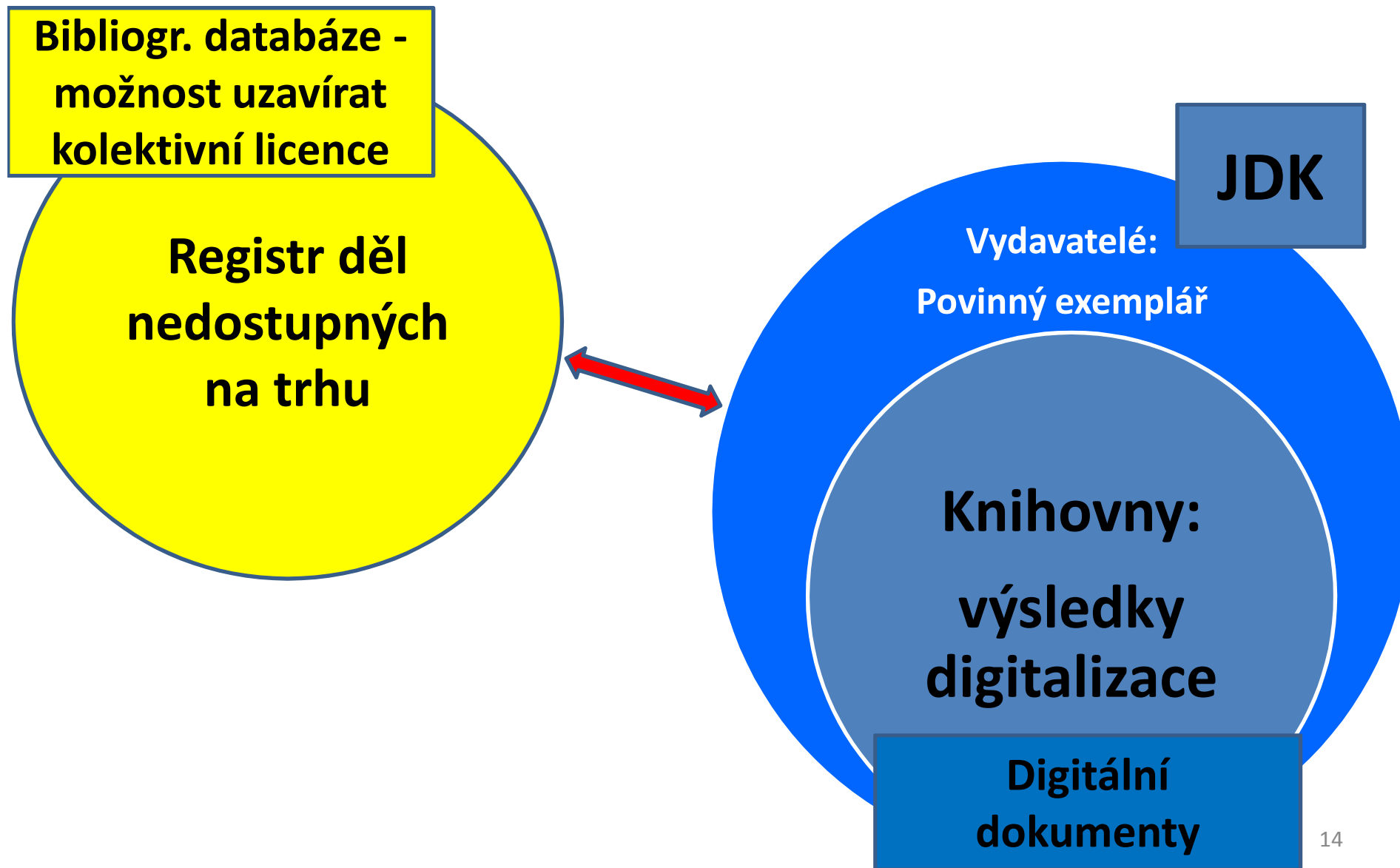
Efektivita výkon

Digitální knihovna, digitalizace, EIŽ

- Podporovat digitalizaci na jednotlivých úrovních - NDK, regiony, oborové instituce, specializované projekty.
- Zajistit dlouhodobou ochranu digitálních dokumentů.
- Zabezpečit maximální zpřístupnění digitálních dokumentů.
- Zabezpečit efektivní dostupnost EIŽ pro podporu VVI a pro širokou veřejnost

Registr a Jednotná digitální knihovna

Zpřístupnění digitálních dokumentů

Hlavní cíl: vše co bylo zdigitalizováno a vydáno v elektronické podobě ve všech knihovnách na místě samém

- **Další služby:**
  - Sdílení mezi knihovnami
  - Elektronické dodávání dokumentů
  - Dálkový přístup
  - eVýpůjčka
  - Internet
  - Tisk

8 směrů pro rozvoj knihoven

Knihovna
jako místo

Digitální
knihovna

Diverzifikace
funkcí

Rovno
šanc

Klasická
knihovna

Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost

Pracovníci
knihoven

Efektivita
výkon

Zlepšit služby klasické knihovny

- Souborné katalogy
- Integrace a propojování zdroj
- Sdílená katalogizace
- Obohacování kat. záznamů
- Dodávání dokumentů
- Služby pro vzdálené uživatele
- Zvýšení efektivity knihovny
- Aktivní marketing služeb
- Doplnování knihovných fondů

8

Knihoven

Centrální portál knihoven

Knihovna
jako místo

Diverzifikace
funkcí

Rovnost
šancí

Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost

Pracovníci
knihoven

Efektivita
výkon

Centrální portál českých knihoven

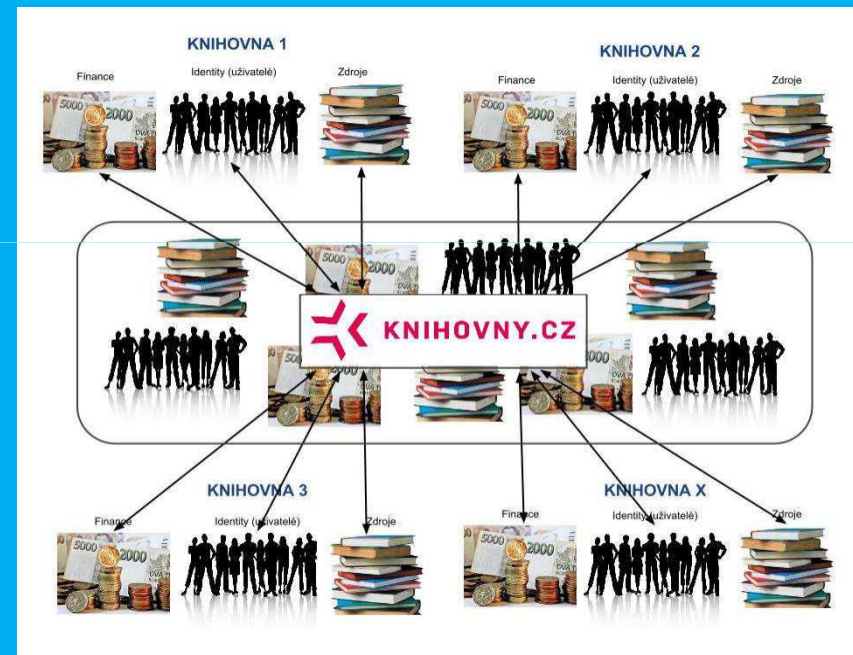
- Jednotné rozhraní systému knihoven
- Snížení roztržitosti zdrojů
- Integrace a zpřístupnění tištěných a digitálních zdrojů
- Získat služby kdykoliv odkudkoliv 24 hodin denně
- Zprostředkování služeb ze všech zapojených knihoven
- Vyhledávání jako Google

www.knihovny.cz

Centrální portál českých knihoven

- Zastřešení knihovních katalogů a digitálních knihoven
- Každá knihovna nabízí služby portálu
- Meziknihovní služby a dodávání dokumentů
- Online platby za služby
- Sdílení registrovaných uživatelů
- Zahájení provozu 2014 - 2015

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

Podporovat úlohu knihoven jako center rozvoje občanských i jiných komunit a jejich kreativity

- Reagovat na potřeby komunity
- Knihovna jako informační, vzdělávací, kulturní, komunitní centrum obce
- Podpora vytváření místních partnerství a komunit
- Nabídnout prostory pro komunitní a kulturní aktivity
- .

**Zkuste dělat
i něco jiného!**

**Nepůjčujte
pouze knihy!**

8 směrů pro rozvoj knihoven

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

Podpora vzdělávání, čtenářské gramotnosti

- Podpora čtenářské gramotnosti
- Zapojení knihoven do školních vzdělávacích programů a celoživotního učení
- Učit lidi využívat knihovny
- Marketingová podpora centrálních i lokálních služeb systému knihoven

Mezinárodní průzkum

PISA 2009

Mládež 15 let

8 směrů pro rozvoj knihoven

Rovný přístup ke službám knihoven

- Podporovat knihovny jako garanta rovného přístupu k informačním zdrojům a síti internet
- Zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb – bezbariérové knihovny
- Rozvíjet a využívat regionální funkce

bezbarierova.
knihovna.cz

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

Podpora knihoven jako příjemného místa

- Vytvářet v knihovnách prostorové podmínky pro komunitní a kulturní aktivity
- Zpracovat standard prostorového a vybavení knihoven

8 směrů pro rozvoj knihoven

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

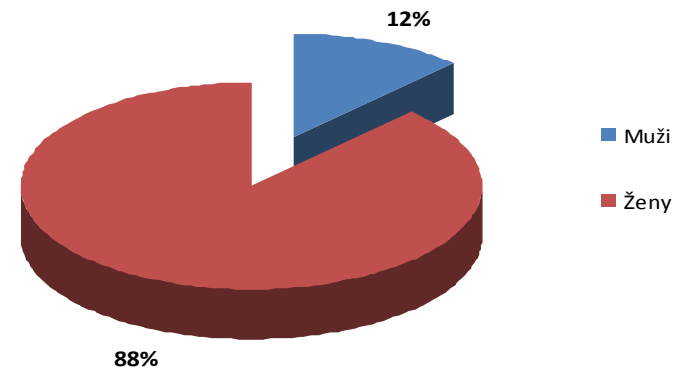
**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

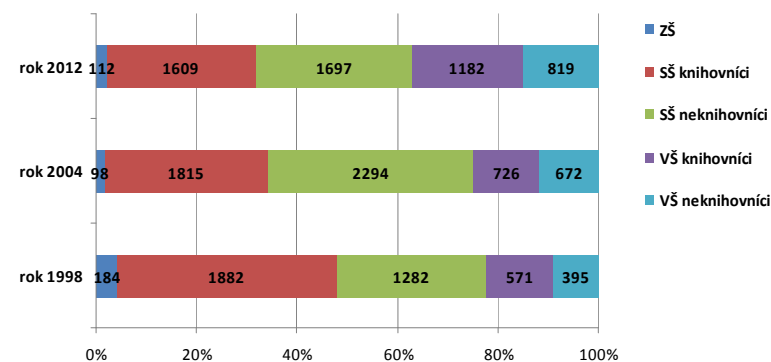
Lidé - pracovníci, lidské zdroje

- Podporovat celoživotní vzdělávání pracovníků knihoven
- Intenzivněji využívat dobrovolníky a systém veřejně prospěšných prací.

Složení pracovníků knihoven podle pohlaví

Skladba knihovníků dle dosaženého vzdělání - srovnání

8 směrů pro rozvoj knihoven

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
kompetence**

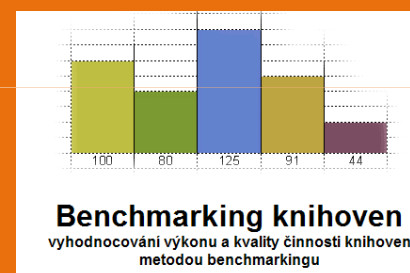
**Pracovní
knihovna**

**Efektivita
výkon**

Zlepšení efektivity a výkonu knihoven

- Zpracovat metodiku výpočtu návratnosti investic v knihovnách
- Podporovat měření výkonu a činnosti knihoven pomocí metody benchmarkingu
- Znat potřeby lidí - co očekávají od knihoven
- Využít standard VKIS

ROI

Provozní doba	Dostupnost knihovny	Plocha knihovny	Webová stránka
Knihovní fond - financování	Knihovní fond - přírůstek	Online katalog	Vzdělávání pracovníků
Studijní místa	Internetová místa	Spokojenost uživatelů	

Co je ve strategii nového?

- **Využití všech možností, které nabízí ICT**
  - **Tradiční knihovnické služby**
  - **Masová digitalizace – dlouhodobá archivace**
  - **Integrace a propojení všech existujících zdrojů**
- **Myšlenka centrálních služeb**
- **Každá knihovna je vstupem do systému a nabízí jeho služby**
- **Kvalitativně nová úroveň spolupráce**
  - **Katalogizace, sdílení služeb MVS, EDD**
  - **Stanovení odpovědností**

8 směrů pro rozvoj knihoven

**Knihovna
jako místo**

**Digitální
knihovna**

**Diverzifikace
funkcí**

**Rovnost
šancí**

**Klasická
knihovna**

**Vzdělávání,
čtenářská
gramotnost**

**Pracovníci
knihoven**

**Efektivita
výkon**

Jak naplnit Konceptci v malé knihovně?

Standard pro dobrou knihovnu

Metodický pokyn Ministerstva kultury
k vymezení standardu veřejných
knihovnických a informačních služeb
poskytovaných knihovnami zřízenými
a/nebo provozovanými obcemi
a kraji na území České republiky

Jak je na tom moje knihovna?

- **Porovnat svou knihovnu se standardem VKIS**
- **Porovnat se s obdobnou knihovnou – benchmarking**
- **Zjistit, co lidé potřebují, co očekávají od knihovny?**
- **Jak jsou spokojeni?**
- **Získávat nové uživatele**

Zlepšit nabídku KF a služeb

- **Nabízet více nových knih - spolufinancování**
- **Využívat dotační programy: VISK, K21, ČK, RF**
- **Využít, zapojit se do meziknihovních služeb**
- **Znát a umět zprostředkovat služby jiných knihoven svým uživatelům**
- **Učit lidi využívat knihovny**
- **Aktivně propagovat a nabízet služby knihovny**
- **Zapojit se do celostátně organizovaných akcí**

Působit jako komunitní, informační, vzdělávací, kulturní centrum obce

- **Jaké jsou potřeby mé obce, mé komunity?**
- **Podpora knihoven jako místa – zlepšení prostředí**
- **Odstranit bariéry pro využívání knihovny**
- **Spolupracovat se školami, podpora dětského čtenářství**
- **Využívat dobrovolníky**

Knihovna v digitálním světě

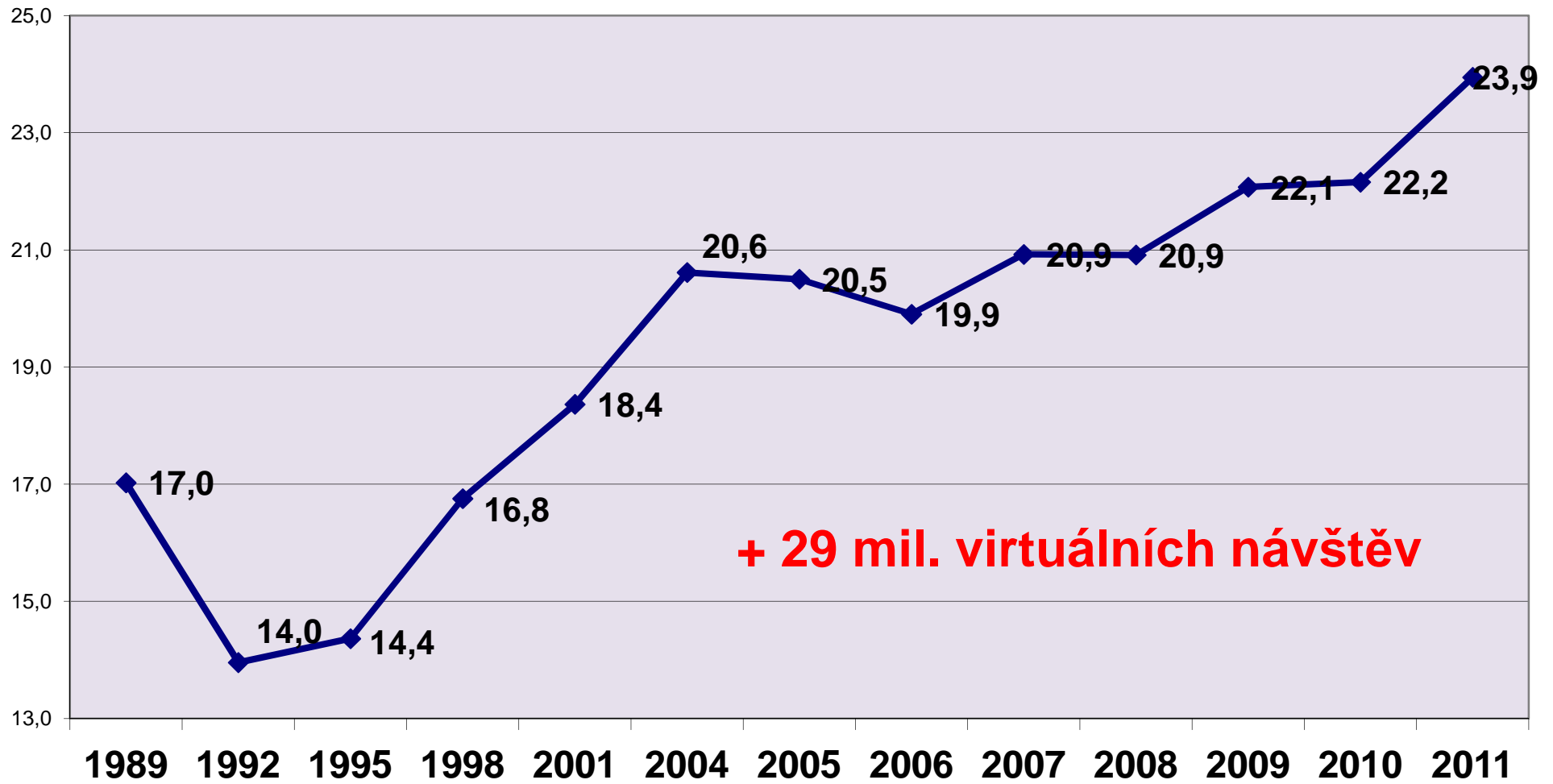
- **Kvalitní připojení k internetu**
- **Webová stránka knihovny**
- **Online katalog knihovny na webu**
- **Zapojit se do spolupráce – souborné katalogy, regionální systémy**
- **Využít existující nabídku digitálních zdrojů**
- **Knihovna jako rozhraní knihovního systému ČR**

Vzdělávejte se!

- **Naučte se připravovat a organizovat kulturní, vzdělávací ... akce**
- **Naučte se zjišťovat spokojenost a zájmy svých uživatelů**
- **Naučte se propagovat a nabízet své akce**
- **Naučte se vyhledávat na internetu a v databázích**
- **Mějte znalosti toho, co nabízí velké knihovny**
- **Dělejte dobře svůj web**
- **Naučte se poskytovat MVS aq EDD**
- **Sdílejte své zkušenosti, využívejte práci a zkušenosti jiných**
- **Pochlubte se svými výsledky**

Veřejné knihovny - počet návštěvníků (mil.)

Děkuji za pozornost!

Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015

Vsetín
24.4.2013
Národní knihovna ČR
vit.richter@nkp.cz